

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-6/06/MZ

Warszawa, dn. 5 grudnia 2006 r.

DECYZJA Nr RWA - 42/2006

Na podstawie art. 23e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18, poz. 172 ze zm.),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po przeprowadzeniu, wszczętego z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Panu Mariuszowi Grzybiakowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „Dom-bud” Grzybiak Mariusz z siedzibą w Górze Kalwarii, uznaje się, że stosowanie przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym „Umowa-Zlecenie” postanowień o treści:

- „W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)” (pkt 1 wzorca umowy),
- „Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi” (pkt 2 wzorca umowy),
- „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zlecenie” (pkt 4 wzorca umowy),

stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 listopada 2006 r.**

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie wpłynęło pismo konsumenta informujące o stosowaniu niedozwolonych klauzul umownych przez przedsiębiorcę Mariusza Grzybiaka prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie montażu drzwi, okien, zamków itp. pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe - Usługowe „Dom-bud” Grzybiak Mariusz z siedzibą w Górze Kalwarii (dalej także: przedsiębiorca).

Z załączonej do pisma dokumentacji wynikało, iż przedsiębiorca w stosunkach z konsumentami posługuje się wzorcem umownym zawierającym w swojej treści niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, uznane prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone i wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: rejestr niedozwolonych klauzul umownych).

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2006 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie uznania, iż stosowanie przez Pana Mariusza Grzybiaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe - Usługowe „Dom-bud” Grzybiak Mariusz z siedzibą w Górze Kalwarii postanowień zawartych we wzorcu umowy o nazwie „Zlecenie - Umowa” o treści:

1. *„W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenia ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”* (pkt 1 wzorca umowy),
2. *„Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi”* (pkt 2 wzorca umowy),
3. *„Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zlecenie”* (pkt 4 wzorca umowy),

stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu zawiadamiając przedsiębiorcę o wszczęciu przedmiotowego postępowania, wezwał go do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu postępowania (pismo z dnia 4 sierpnia 2006 r.). W związku z tym, iż przedmiotowe pismo pozostało bez odpowiedzi, Prezes Urzędu ponownie wezwał przedsiębiorcę do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów (pismo z dnia 12 września 2006 r.)

W dniu 25 października 2006 r. wpłynęła odpowiedź przedsiębiorcy, który poinformował, iż „*odstępuje od stosowania nieprawidłowego wzorca umowy zastępując go nowym wzorcem*”. Przedsiębiorca przekazał nowy wzorzec „Umowy-Zlecenia”, który nie zawierał kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień. W niniejszym piśmie Pan Mariusz Grzybiak wskazał również, iż nowy wzorzec umowy będzie stosowany od dnia 1 listopada 2006 r.

Pismem z dnia 3 listopada 2006 r. Prezes Urzędu zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został wyznaczony termin na zapoznanie się strony z materiałem zebrany w aktach postępowania.

Mimo stosownego zawiadomienia, przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnień do zapoznania się z całością akt sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Pan Mariusz Grzybiak prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe „Dom-bud” Grzybiak Mariusz, na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta i Gminy Góra Kalwaria pod numerem 4507. Przedmiotem działalności przedsiębiorcy jest zakładanie stolarki budowlanej.

W stosunkach z konsumentami Pan Mariusz Grzybiak posługuje się wzorcem umownym w rozumieniu art. 384 k.c. zatytułowanym „Zlecenie-Umowa”. Po przeprowadzeniu analizy tego wzorca Prezes Urzędu ustalił, iż w jego treści znajdują się postanowienia zbieżne do postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

W punkcie 1 tego wzorca znajduje się zapis w brzmieniu: „*W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)*”.

W rejestrze klauzul abuzywnych pod numerem 39 znajduje się postanowienie o treści: „*W wypadku rezygnacji przez zamawiającego z wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, że przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona*”, które zostało uznane za niedozwolone postanowienie umowne przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02, wpis do rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r.).

W pkt 2 „Zlecenia-Umowy” przedsiębiorca stosuje zapis: „*Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi*”.

Do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerem 40 zostało wpisane postanowienie o treści: „*Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi*”, które zostało uznane za niedozwolone postanowienie umowne przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

orzeczeniem z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02, wpis do rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r.).

Prezes Urzędu ustalił również, iż Pan Mariusz Grzybiak w pkt 4 stosowanego wzorca umownego zamieścił postanowienie w brzmieniu: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zlecenie*”.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone znajduje się postanowienie o treści: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie*”, które zostało uznane za abuzywne przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 31 stycznia 2003 r. (Sygn. akt XVII Amc 31/02). Postanowienie to zostało wpisane w dniu 30 czerwca 2003 r. do rejestru klauzul abuzywnych pod numerem 41.

Pan Mariusz Grzybiak ustosunkowując się pismem z dnia 22 października 2006 r. do sformułowanych przez Prezesa Urzędu zarzutów wskazał, iż odstępuje od stosowania nieprawidłowego wzorca umowy zastępując go nowym wzorcem. Na dowód powyższego przedsiębiorca przekazał nowo opracowany wzorzec umowy. Z przedstawionego wzorca umownego wynika, iż przedsiębiorca zmienił zakwestionowane zapisy. Wykreślona całkowicie została treść postanowienia pkt 1 stosownie, do którego „*W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi (...) (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona*”. Treść postanowienia pkt 2 została zmieniona na postanowienie w brzmieniu: „*W przypadku, gdy wykonanie usługi w uzgodnionym uprzednio terminie nie jest możliwe z przyczyn leżących po stronie zamawiającego jest on zobowiązany powiadomić o tym przyjmującego zalecenie z odpowiednim wyprzedzeniem. W tym przypadku strony uzgodnią nowy termin wykonania usługi.*” Z kolei treść kwestionowanego postanowienia pkt 4 została zmieniona na postanowienie w brzmieniu: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają właściwości sądu powszechnego zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego*”.

Zgodnie z oświadczeniem przedsiębiorcy, nowy wzorzec umowy jest stosowany od dnia 1 listopada 2006 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, „*przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów*”. Przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów został wskazany w art. 23a ust. 2 tej ustawy, który stanowi: „*za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów*”.

Jak wynika z definicji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzenie istnienia przedmiotowej praktyki wymaga spełnienia łącznie dwóch przesłanek:

- a) bezprawności działania,
- b) naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

W uzasadnieniu do projektu rządowego ustawy z dnia 5 lipca 2002 r., nowelizującej ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów zawarto stwierdzenie, że „*Same przepisy art. 23a – 23d nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów*” (druk sejmowy nr 366, s. 20). Wskazano bowiem, że przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w przeważającej mierze mają charakter procesowy. Normy materialnoprawne istotne z punktu widzenia stwierdzenia praktyki znajdują się natomiast w innych ustawach. Prezes Urzędu, wydając decyzje, o których mowa w art. 23c i 23d ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, winien zatem stosować przepisy innych ustaw i na ich podstawie oceniać, czy działania przedsiębiorcy miały charakter bezprawny.

Niemniej, jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), w oparciu o art. 23a ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴³ k.p.c. A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Należy bowiem podnieść, iż stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok SOKiK, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru klauzul abuzywnych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. „*Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes*” (H. Ciepla w: „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.” T. II, wydanie 3, s. 249). Przepis art. 479⁴³ k.p.c. stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. *Lege non distigente*, wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, iż wyrok SOKiK od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu. Oznacza to, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem. Powyższe stanowisko potwierdził Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. III SZP 3/06) orzekł, że zakaz stosowania postanowienia wpisanego do rejestru niedozwolonych

klauzul umownych obejmuje wszystkich przedsiębiorców stosujących wzorce umów w obrocie z konsumentami, a nie tylko tych, których dotyczył wyrok będący podstawą wpisu do rejestru.

Podkreślenia wymaga, iż dla uznania, że klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania, czy zastosowanie synonimów nie eliminuje abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. Aby zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. „...*Jeżeli SOKiK uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 uokik dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przedstawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli*” (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r.).

Strona niniejszego postępowania w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym „Zlecenie-Umowa” stosuje w pkt 1 zapis o treści: *„W przypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”*. W sprawie analogicznego postanowienia umownego SOKiK wypowiedział się już w orzeczeniu z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. XVII Amc 31/02), uznając za niedozwolone postanowienie w brzmieniu: *„W wypadku rezygnacji przez zamawiającego z wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, że przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona”*. Postanowienie to zostało wpisane w dniu 30 czerwca 2003 r. do rejestru klauzul abuzywnych pod numerem 39.

W ocenie Prezesa Urzędu, treść postanowienie pkt 1 „Umowy-Zlecenia” jest zbieżna z treścią ww. postanowienia umownego wpisanego do rejestru klauzul abuzywnych. Obie analizowane klauzule wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za niespełnione świadczenie w sytuacji, gdy konsument odstępuje od umowy. Przedmiotowe postanowienia naruszają dyspozycję art. 385³ pkt 12 zgodnie, z którym za niedozwolone postanowienie umowne uznaje się zapis wyłączający obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie niespełnione w całości lub w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Nie ulega zatem wątpliwości, iż treść postanowienia stosowanego przez przedsiębiorcę zawiera się w hipotezie zacytowanej klauzuli wpisanej do rejestru, co przesądza o jego tożsamości z tym postanowieniem.

W pkt 2 „Zlecenia-Umowy” przedsiębiorca stosuje zapis: *„Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi”*. Pod numerem 39 w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone znajduje się postanowienie o treści: *„Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji usługi”*. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał je za

niedozwolone w wyroku z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 83/03). Wpisu do rejestru klauzul abuzywnych dokonano w dniu 30 czerwca 2003 r.

Treść postanowienia pkt 2 jest tożsama z treścią postanowienia uznanego przez SOKiK za niedozwolone. Porównywane klauzule są sformułowane identycznie. Obie zastrzegają dla przedsiębiorcy uprawnienie do opóźnienia się z wykonaniem usługi bez ponoszenia żadnych konsekwencji. Tym samym przedsiębiorca wyłącza swoją odpowiedzialność za szkody poniesione przez konsumenta powstałe w wyniku opóźnienia w świadczeniu usług. Nie ulega zatem wątpliwości, iż postanowienie stosowane przez Pana Mariusza Grzybiaka zawiera się w treści przywołanego powyżej postanowienia wpisanego do rejestru.

Prezes Urzędu uznał również, iż treść postanowienia pkt 4 „Umowy-Zlecenia” w brzmieniu: *„Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującego zlecenie”* jest tożsama z postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul abuzywnych pod numerem 41. Postanowienie zamieszczone w rejestrze wskazuje, iż: *„Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie”*. Postanowienie to zostało uznane za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 31 stycznia 2003 r. (Sygn. akt XVII Amc 31/02, wpisane również w dniu 30 czerwca 2003 r. do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru niedozwolonych klauzul umownych.)

Treść tych postanowień jest literalnie identyczna, a zatem, mamy do czynienia z tym samym postanowieniem umownym. Analizowane klauzule wskazując jako sąd właściwy do rozstrzygania kwestii spornych pomiędzy stronami umowy sąd miejscowo właściwy dla siedziby przedsiębiorcy, rodzą dla konsumenta niekorzystne konsekwencje prawne. Na skutek narzucenia konsumentowi sądu, który ma być właściwy do rozstrzygania kwestii spornych między stronami umowy, konsument ma znacznie utrudnioną drogę sądową. Zapis taki niejednokrotnie zmusza go do prowadzenia sporu sądowego w odległej od jego miejsca zamieszkania miejscowości. Takie postanowienia stanowią klauzulę abuzywną określoną w art. 385³ pkt 23 k.c., gdyż narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

Uznanie, iż postanowienia umowne stosowane w obrocie konsumenckim przez Pana Mariusza Grzybiaka są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone przesądza o bezprawności tego działania. Jak wskazano bowiem powyżej, art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów formułuje samoistną przesłankę bezprawności działań polegających na stosowaniu przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki, określonej w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony został zbiorowy interes konsumentów. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, jak i wtedy, gdy działania te wywołują inne niekorzystne zjawiska. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono,

przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest bowiem, iż działanie Pana Mariusza Grzybiaka jest skierowane do nieoznaczonego kręgu odbiorców – oferta przedsiębiorcy dotyczyła bliżej nieokreślonej liczby klientów. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie przedsiębiorcy narusza zbiorowy interes konsumentów.

Wykazanie, iż działanie Pana Mariusza Grzybiaka prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie montażu drzwi, okien, zamków itp. pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe - Usługowe „Dom-bud” Grzybiak Mariusz ma charakter bezprawny i narusza zbiorowy interes konsumentów przesądza, iż działanie to ma charakter praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie, wobec wycofania z obrotu z dniem 1 listopada 2006 r. i wprowadzenia przez przedsiębiorcę nowego wzoru umowy „Zlecenie-Umowa”, który nie zawiera w swej treści niedozwolonych postanowień umownych, zdaniem Prezesa Urzędu, uzasadnione jest uznanie, iż kwestionowana w przedmiotowej decyzji praktyka została zaprzestana. W związku z tym uzasadnione jest zakończenie prowadzonego postępowania rozstrzygnięciem wydanym na podstawie art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis art. 23e ww. ustawy stanowi, iż w przypadku, gdy przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 23a, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdza zaniechanie jej stosowania. Dodatkowo, należy podkreślić, iż stosownie do art. 23e ust. 3 ww. ustawy, *„Ciężar udowodnienia okoliczności, o których mowa w ust. 1 (a więc sytuacji, w której przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 23a ww. ustawy) spoczywa na przedsiębiorcy.”* Zatem, stosownie do powołanego przepisu, to przedsiębiorca obarczony jest ciężarem udowodnienia okoliczności, iż jego zachowanie przestało naruszać zakazy praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a więc uzasadniających wydanie decyzji na podstawie art. 23e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego Pan Mariusz Grzybiak pismem z dnia 22 października 2006 r. oświadczył, iż zaprzestał stosowania zakwestionowanych we wzorcu niedozwolonych postanowień umownych. Na dowód zaniechania stosowania niedozwolonych postanowień umownych przedsiębiorca przekazał nowy wzorzec umowy - jak wskazał Pan Mariusz Grzybiak - funkcjonujący w obrocie od dnia 1 listopada 2006 r.

Oceniając przedstawiony przez przedsiębiorcę nowoopracowany wzorzec, Prezes Urzędu uznał, iż nie zawiera on w swej treści kwestionowanych w niniejszej decyzji postanowień, zawartych we wcześniejszych wzorach umowy. Nie zawiera on zarazem innych, niedozwolonych postanowień umownych.

Mając powyższe na względzie Prezes Urzędu uznał, iż stosowanie przez Pana Mariusza Grzybiaka praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów zostało **zaniechane** z dniem wprowadzenia do obrotu nowych wzorów umów tj. **w dniu 1 listopada 2006 r.**

Wobec powyższego, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu

Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

Pan Mariusz Grzybiak

Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe „Dom-Bud” Grzybiak Mariusz

ul. Skierniewicka 3/11

05-530 Góra Kalwaria